

Datainspektionen informerar

Nr 2/2013

Allmänna råd

om **användningen av personbeteckningen.**

Identitetsstölder och andra former av bedrägerier är ett av de brottsområden som ökar . Exempel på några bluffmetoder kan vara kontakter via sociala nätverk som får användaren att öppna en smittad fil, nätfiske eller falska virusprogram som meddelar att datorn angripits av ett virus och att problemet åtgärdas genom att klicka på en ruta. I själva verket installeras ett skadeprogram, t.ex. en keylogger .

I Finland och på Åland har varje invånare två identifieringsnummer, en personbeteckning med tio siffror och ett elektroniskt identifieringsnummer. Det mest använda är personbeteckningen.

För att förhindra missbruk bör spridningen av personbeteckningen begränsas.

Datainspektionen

den 28 augusti 2013

Innehåll

1	Användningen av personbeteckningen.....	4
2	Vilka myndighetsverksamheter får använda personbeteckning?	4
2.1	Med den registrerades samtycke.....	4
2.2	Behandlingen regleras i lag.....	4
2.3	Om det är nödvändigt för att göra en säker identifiering av den registrerade	5
2.4	Inom vissa verksamhetsområden.....	5
2.5	Dessutom för automatisk databehandling som sker för uppdatering av adressuppgifter eller i syfte att undvika mångfaldig postning.....	5
2.6	Personbeteckningen får inte i onödan antecknas på handlingar som skrivs ut eller upprättas på basis av personregistret.....	5
3	Frågor och svar	6
4	När personbeteckning skickas.....	6

1 Användningen av personbeteckningen

Personbeteckningen är ett unikt identifieringsnummer som består av 10 siffror eller bokstäver. Numret ska täcka behovet att skilja enskilda människor från varandra.

Personbeteckningen är ingen känslig personuppgift och är inte sekretessbelagd. Personbeteckningen får trots det bara användas i de fall där det finns ett sakligt behov eller säker identifiering inte kan uppnås på annat sätt. I de flesta fall är det tillräckligt att använda namn, adress och födelsedatum för att säkra identifieringen av en person.

Personbeteckningen kan skapa integritetsrisker. Problemet med personbeteckningen är inte numret i sig, utan hur det används. I vissa sammanhang betraktas personbeteckningen som en hemlig nyckel och den godtas som legitimation om man kan ange namn, adress och personbeteckning. Det kan utnyttjas av oärliga människor.

Personbeteckningen ska således inte användas av ren bekvämlighet. Den får inte ersätta kundnummer, användarnamn på nättjänster eller dylikt.

2 Vilka myndighetsverksamheter får använda personbeteckning?

2.1 Med den registrerades samtycke

Samtycket ska vara frivilligt och grunda sig på information om behandlingen och ge den registrerade möjlighet att själv ta ställning till om hon eller han accepterar behandlingen. I fall där den enskilda inte har någon verklig valmöjlighet måste den registeransvariga finna annat stöd för behandlingen i personuppgiftslagen¹ eller i särskild lag. Kravet på att samtycket ska vara särskilt innebär att ett generellt samtycke till behandling av personuppgifter inte godtas.

2.2 Behandlingen regleras i lag

Till exempel i:

- körkortslagen (56 § 1 mom. 1) punkten (1991:79)
- fordonsregistret (21 § 1 mom. b) punkten landskapslagen (1993:19 om besiktning och registrering)

¹ Landskapslag (2007:88) om personuppgifter

2.3 Om det är nödvändigt för att göra en säker identifiering av den registrerade

- För att utföra en i lag angiven uppgift
- För att uppfylla den registrerades eller den registeransvarigas rättigheter eller skyldigheter

I dessa fall är grundförutsättningen för behandling av personbeteckningen att det är viktigt att entydigt individualisera den registrerade för att utföra en sådan uppgift som nämns i bestämmelsen. T.ex. får en skola behandla en skolelevs eller studerandes personbeteckning i samband med att examen avläggs.

Det är således inte tillräckligt att behandla personbeteckningen enbart av det skälet att det skulle förenkla eller påskynda utförandet av en i lag angiven uppgift.

- För historisk eller vetenskaplig forskning eller statistikföring

Behovet av att lagra personbeteckningen är aktuell då personuppgifter som erhållits ur olika personregister behöver förenas i ett forskningssyfte.

2.4 Inom vissa verksamhetsområden

Såsom

- Vid kreditgivning,
- I uthyrnings- och utlåningsverksamhet,
- Inom hälso- och sjukvården,
- Inom socialvården och inom annan verksamhet för att tillförsäkra social trygghet, samt
- I ärenden som gäller anställningsförhållanden och förmåner som har samband med dessa

I dessa fall är individualiseringen av personen nödvändig av rättssäkerhetsskäl. Bestämmelsen berättigar t.ex. hyresvärden, biblioteket och läkaren rätt att samla in och behandla kundens/patientens personbeteckning.

2.5 Dessutom för automatisk databehandling som sker för uppdatering av adressuppgifter eller i syfte att undvika mångfaldig postning

Detta förutsätter att mottagaren redan har tillgång till personbeteckningen.

2.6 Personbeteckningen får inte i onödan antecknas på handlingar som skrivs ut eller upprättas på basis av personregistret

Personbeteckningen får t.ex. inte antecknas på en postförsändelse så att den blir synlig, eller på cirkulerande arbetsskifts- eller semesterlistor.

3 Frågor och svar

FRÅGA: Kan jag neka till att lämna ut min personbeteckning?

SVAR: Ja, om verksamheten som ber om personbeteckningen inte kan styrka saklig eller laglig grund eller det är möjligt att uppnå tillfredsställande identifiering på annat sätt.

FRÅGA: Får min personbeteckning stå på ett brevkuvert?

SVAR: Nej, brev eller andra postförsändelser ska inte kunna läsas på eller genom kuvertet.

FRÅGA: Vad gäller vid behandling av personbeteckning?

SVAR: Personbeteckning får behandlas med stöd av samtycke från den registrerade. Finns inget samtycke får personbeteckningen behandlas bara när det är klart motiverat med hänsyn till

- ändamålet med behandlingen,
- vikten av en säker identifiering, eller
- något annat beaktansvärt skäl.

4 När personbeteckning skickas

Personbeteckning ska säkras när den skickas per brev, e-post eller sms.

Personbeteckningen får inte var tillgänglig för någon annan än behörig mottagare.

I de fall personbeteckningen sänds per post eller e-post ska den krypteras eller säkras på något annat sätt:

- Personbeteckning som sänds som post ska sändas i förslutet kuvert
- Personbeteckning som sänds som e-post eller med hjälp av annan telekommunikation ska krypteras
- Personbeteckningar kan i enstaka fall kommuniceras över sms, då denna kommunikationsform har en viss informationssäkerhet.

Kryptering eller säkring av personbeteckningen är också viktig när den skickas genom osäkra nätverk. Kryptering är särskilt viktigt när den sänds via e-post eller över internet. Det gäller även registrering på nätet.